

Приобщаващо образование в България
Годишна международна конференция



3 кълба прежда...

Пример за успех в приобщаването



Жоао Каноса Диас

директор „Рехабилитационни услуги“, логопед
София, 10 декември 2016 г.

Относно приобщаването ...



„Всъщност всички хора се обличаха много еднакво. Рано сутрин улиците на квартала се изпълваха с майки и татковци, които отиват на работа, облечени в кафяво; и с момчета и момичета със сиви, зелени или оранжеви пуловери на път за училище.“

(Енрикета Кристина, 2015 г.)



Относно приобщаването...



„Приобщаването е образователно движение, но също така социално и политическо движение, за защита на правото на всички индивиди да участват в обществото, към което принадлежат, по един съзнателен и отговорен начин, както и правото да бъдат приемани и уважавани за това, което ги отличава от останалите“

(Фрейр, 2008 г., стр.5)



Относно приобщаването...



Табл. 2		Приобщаващи ценности		
Структури	–	Взаимоотношения	–	Дух
Равенство Права Участие Общност Устойчивост		Зачитане на многообразието Ненасилие Доверие Състрадание Честност Смелост		Радост Любов Надежда/оптимизъм Красота

(Бут & Айнскоу, 2011 г.)



Относно приобщаването...



*„Митът за
средностатистическия
учащ“*

<https://www.youtube.com/watch?v=8WClnVjCEVM>



Относно приобщаването...



... Една от най-важните
цивилизационни придобивки
на нашето време!

Само че... Как да я постигнем?

Центрове за ресурси за приобщаващо образование

„Центрове за ресурси за приобщаващо образование се смятат за ключов стълб в прилагането на модела за приобщаващо образование на ученици със специални образователни потребности, а резултатите и въздействието от работата им се оценяват високо“

(Direção-Geral da Educação

Генерална дирекция „Образование“

2015 г., стр. 17)

Центрове за ресурси за приобщаващо образование



Центрове за ресурси за приобщаващо образование

Висока интензивност

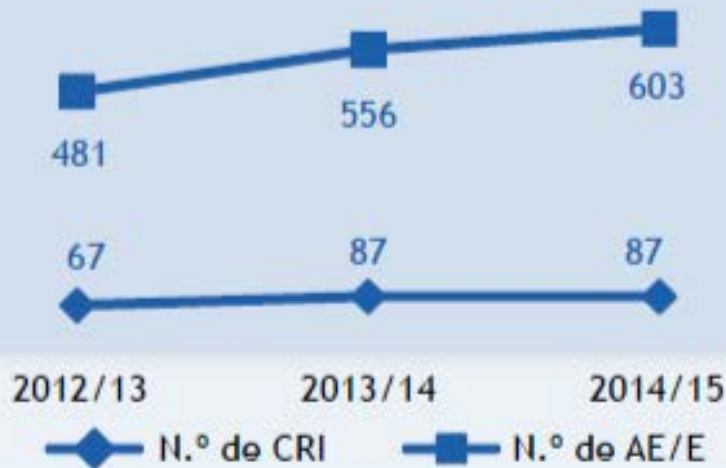
Ниска интензивност

Ниска честота

≠

Висока честота

Центрове за ресурси за приобщаващо образование



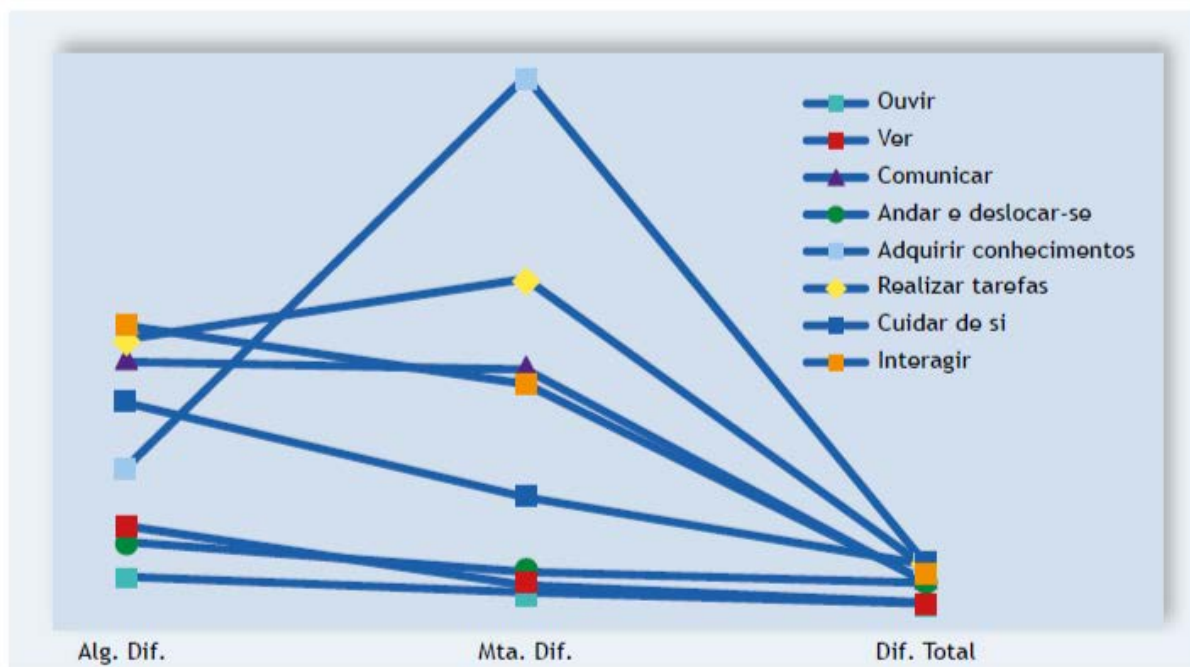
Графика 1 – брой CRI и брой училища / групи училища

Центрове за ресурси за приобщаващо образование



Графика 2 – брой ученици, подпомагани от CRI

Центрове за ресурси за приобщаващо образование



Графика 3 – Профил на функционалността на подпомагани от CRI ученици

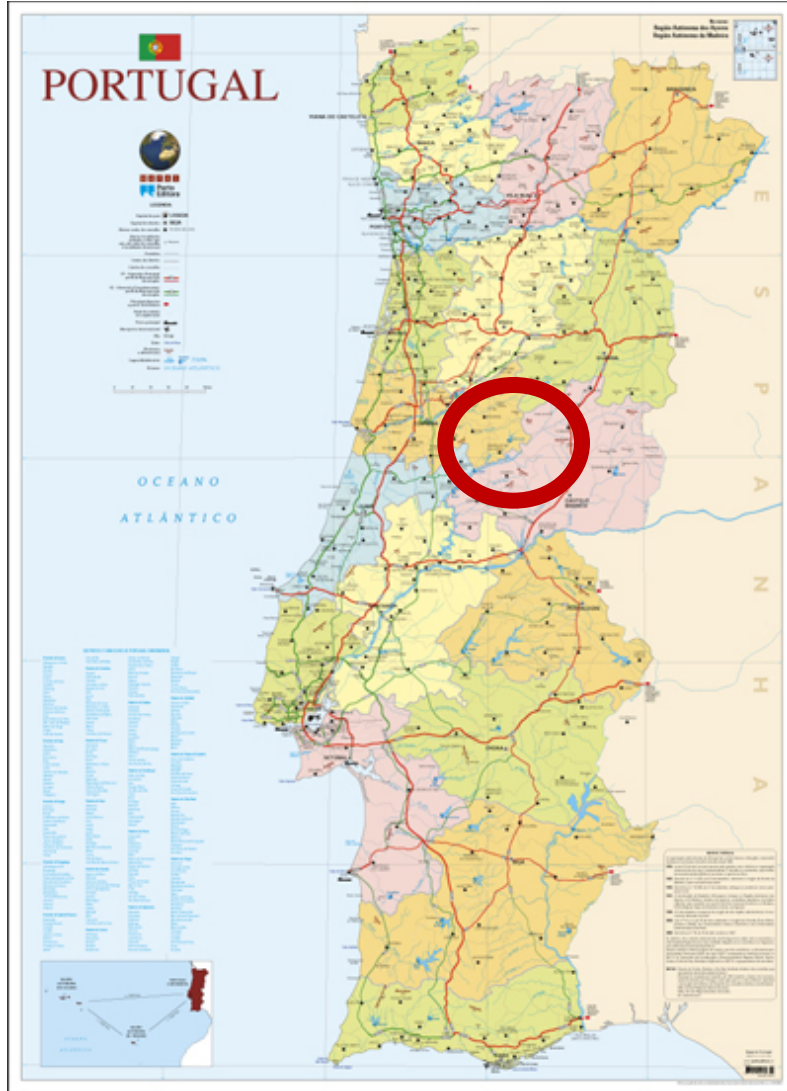
Centros de recursos para aprendizagem

Modalidades de intervenção em contexto escolar

	Quando?	Como?	Onde?	Exemplos
Consultoria	Sempre que o âmbito de atuação passe pelo apoio de retaguarda a pais, pares e profissionais	Trabalho colaborativo com os agentes educativos Estratégias formais e informais: reuniões, ações de formação, conversas informais, contactos telefónicos e por <i>e-mail</i>	Em sala de reuniões/ formação e nos restantes contextos escolares, entre outros	Ações de sensibilização e in/formação sobre comunicação aumentativa e alternativa
Grupo	Sempre que o desenvolvimento das competências passe pelo contributo dos pares	Dinâmicas de grupo Dinâmica de pares/ tutoria	Sala de aula, recreio, cantina, biblioteca, entre outros	Desenvolvimento de atividades no recreio que possibilitem a integração de conceitos linguísticos
Individual	Apenas para desenvolver competências específicas com o objetivo de serem generalizadas	Treino de competências (ex.: consciência fonológica, alimentação, produção verbal oral e escrita)	Sala de aula, sala de apoio, recreio, biblioteca, entre outros	Realização de atividades dirigidas que impliquem a discriminação fonológica e correspondência fonema-grafema.

ARCIL 40 años





ARCIL

4 общини:

- Луиза (централа);
- Миранда до Корво (10 км);
- Гоис (20 км);
- Пампилоза да Серра (50 км).



4 групи училища:

- ГУ Луиза;
- ГУ Миранда до Корво;
- ГУ Гоис;
- ГУ Ескалада – Пампилоза да Серра.

Забележка: официално партньорствата датират от 2009 г.



Учебна година 2015/2016

- Ученици: 171;
- Пол: 51 ж / 120 м;
- Възраст: 6-18 г.;

- Екип:
 - Логопед: 3 + ½;
 - Ерготерапевт: 1 + ½;
 - Кинезитерапевт: 1;
 - Психолог: 3;
 - Помощен работник: 2;
 - + административен персонал.



**Учебна година
2015/2016**

Специални образователни потребности:

- Умствени увреждания: 93
- Социално-емоционални разстройства: 09
- Множествени увреждания: 10
- Двигателни увреждания: 04
- Слухови увреждания: 04
- Органични увреждания: 01
- Разстройства от аутистичния спектър: 14
- Езикови нарушения: 36

Мисия

Осигуряване на специализирана подкрепа и образователно приобщаване на ученици с постоянни специални образователни потребности (ПСОП) в партньорство с групи училища и общини

Крайни продукти

- а) специализирана **психосоциална и терапевтична подкрепа** за ученици със специфични потребности;
- б) инициативи за **осведоменост, информиране и обучение** за различни образователни посредници;
- в) **приобщаващи дейности** в различни житейски ситуации на ученици с ПСОП и техните семейства.

Не само приобщаване като ...
„едно добро дело“...

... но също така
ангажираност с... резултати!

Последствия/въздействия

- 1) Подобро приобщаване** на ученици с ПСОП към семейната и образователната среда, и към обществото;
- 2) Развитие на учениците, на които се помага,** за достигане на максимума на потенциала им;
- 3) Разясняване/развенчаване** на някои **убеждения и предразсъдъци** на обществото по отношение на гражданите с увреждания.

ВЪЗДЕЙСТВИЕ

ПРИБЪЩАВАНЕ

УЧАСТИЕ

УСПЕХ

ЩАСТИЕ

ВЪЗДЕЙСТВИЕ (КПЕ)

% ученици с ↑ качество на живот

% ученици с подобрения

професионални стажове

% ученици с повишени оценки

**Специални
образователни услуги
D/L n°3/2008**



Образователни услуги
Ранна интервенция
Социални услуги
Здравни услуги
Общност
Семейство



Мултипрофесионален екип
Партньорства & мрежи
Разнородни услуги



**Индивидуална
образователна
програма**



Индивидуална образователна програма

Конкретизира **образователната стратегия и процедури:**

1. Кorigиране на процеса на преподаване и учене:

1.1. Индивидуална педагогическа помощ;

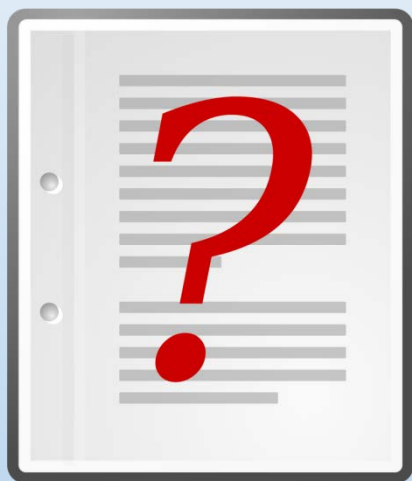
1.2. Индивидуални адаптации в учебната програма;

1.3. Корекции в процеса на регистрация;

1.4. Корекции в процеса на оценка;

1.5. Индивидуална учебна програма;

1.6. Услуги за помощни технологии.



Индивидуален план за преход

Винаги когато ученикът има специални потребности и се налага **адаптиране на прехода от училище към живот в зряла възраст ...**

... трябва да се разработи дългосрочен проект на живота;

... с краткосрочни и средносрочни планове;

... за постигане на функционалност и независимост;

... съгласно потребностите, очакванията и стремежите на ученика и семейството;

... с конкретни процедури за всяка стъпка.

**Как да
постигнем целта?**

Индивидуална подкрепа

**Подкрепа
от „целия клас“**

12/02/2014 quarta

7 7 7

Ii
Ee
Oo

PODEMOS FAZER ...



- BIANCA
- JOÃO
- RODRIGO COSTA

- 3 tr
- 5 cim
- 7 sete

Подкрепа в малки групи

Групи за социални умения

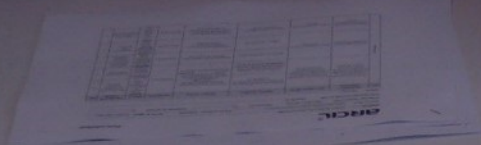
**Групова &
съвместна
терапия**

Групови игри & игрова терапија

Интервенция в естественная среда

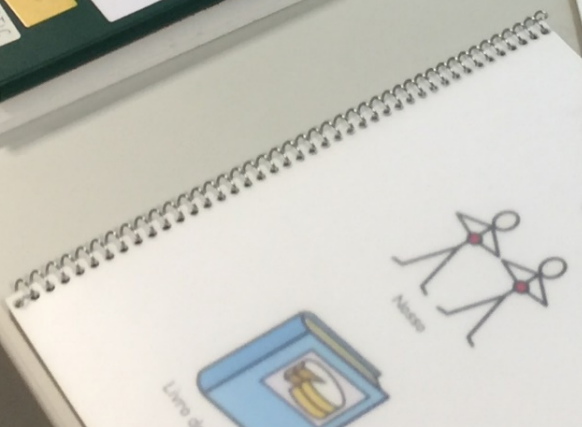


Консултантски услуги





**Услуги за
ПОМОЩНИ
ТЕХНОЛОГИИ**



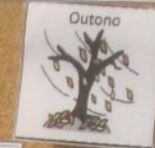
Адаптиране към контекста

CALENDÁRIO

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
	22	23				



ESTAÇÃO DO ANO



MÊS

DIA



PRESENCAS



Segunda	Terça	Quarta	Quinta	Sexta	Sábado	Domingo
Yellow background with green dot	Green background with white dot	Red background with white dot	Blue background with white dot	Pink background with white dot	White background with white dot	White background with white dot
Yellow background with green dot	Green background with white dot	Red background with white dot	Blue background with white dot	Pink background with white dot	White background with white dot	White background with white dot
Yellow background with green dot	Green background with white dot	Red background with white dot	Blue background with white dot	Pink background with white dot	White background with white dot	White background with white dot

Подпомагане на семейства

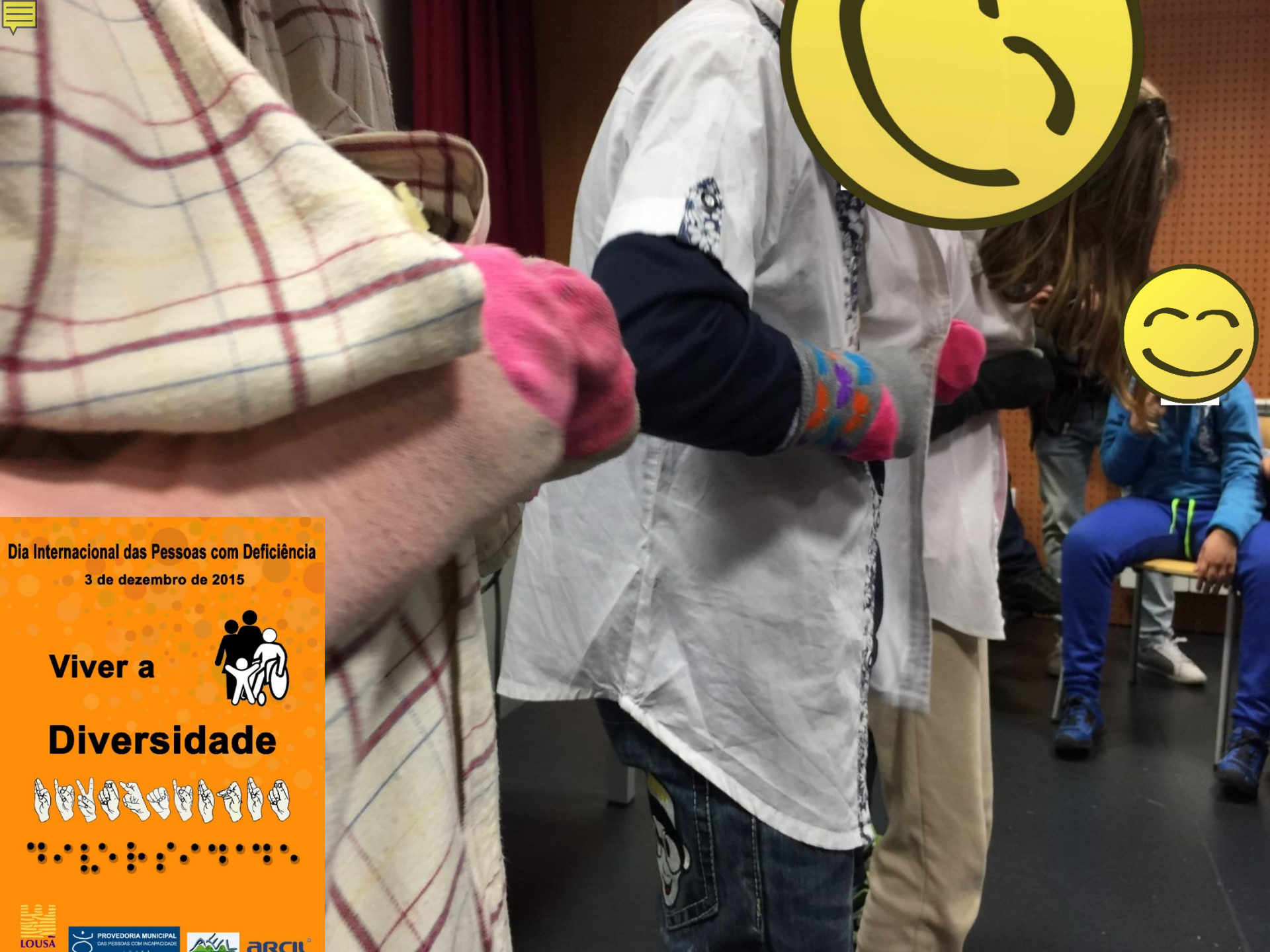


**Подпомагане на
образователни
професионалисти**





**Дейности за
повишаване на
осведомеността**



Dia Internacional das Pessoas com Deficiência
3 de dezembro de 2015

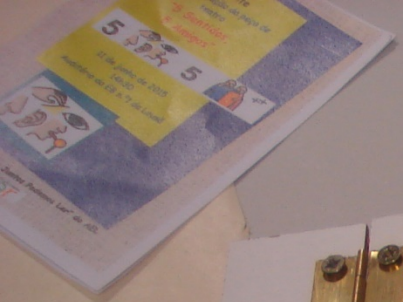
Viver a



Diversidade



Мрежи & партньорства



5



5



++

5 Sentidos, 5 Amigos

Projeto "Todos Juntos Podemos Ler" do AEL

todos juntos podemos
ler



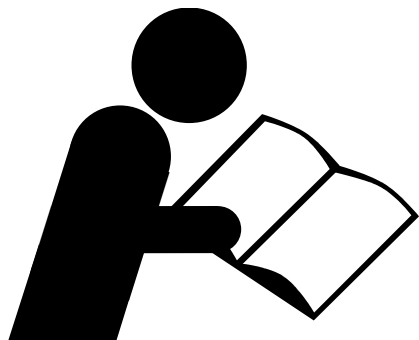
Относно процеса...



„(...) Мама отрязва с ножицата металното връхче и започна да дърпа: преждата се изхлузи от плетката все едно филм върви наобратно

(...) Сега в кошницата имаше три чилета. Майка ми отиде да донесе две куки (...). Скоро те започнаха да се движат напред-назад и не след дълго се появи зелен пуловер с оранжево-сив квадрат.“

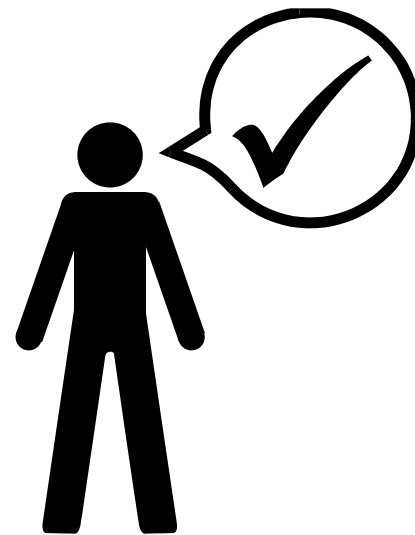
(Енрикета Кристина, 2015 г.)



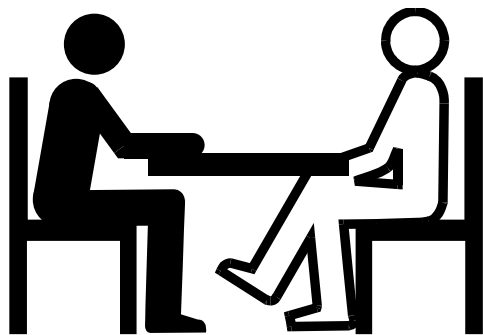
„Време за
разказване на
истории“



Идея



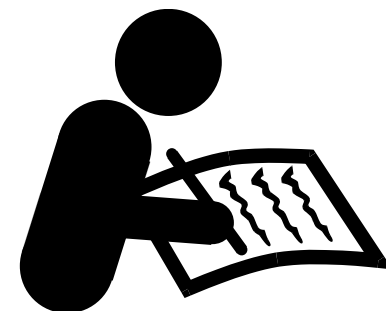
„Проект?“



Предложение към
екипа



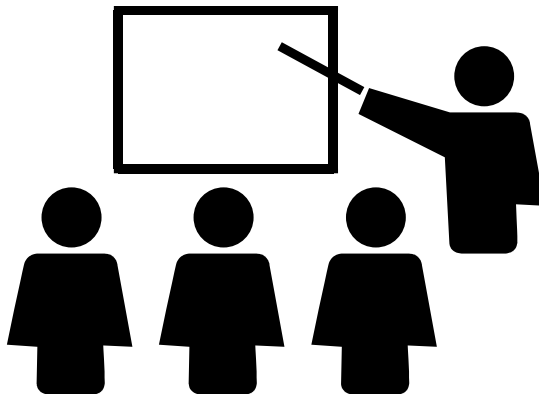
Екипът:
„Супер!“



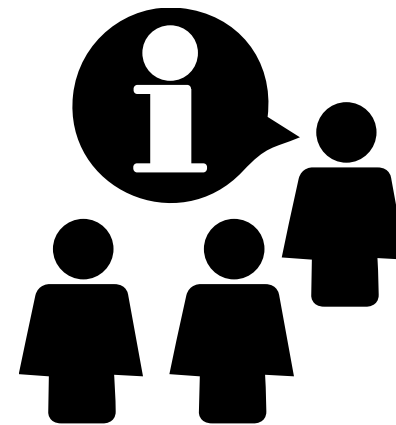
Разработване &
адаптиране



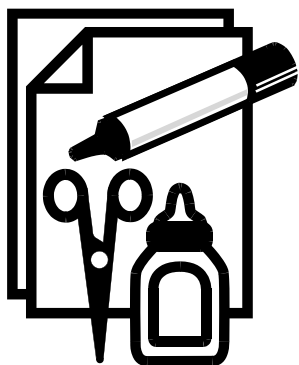
**Проучване-Действие
или Действие-
Проучване?**



**Ангажиране на
заинтересованите
страни**



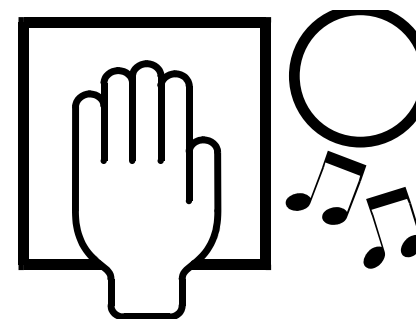
**Среща с
учениците**



**Подготовка на
материали**



**Разнообразни начини за
комуникация**



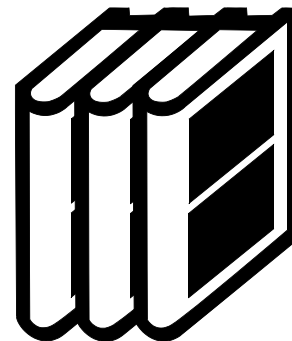
**Подбор на помощна
технология**



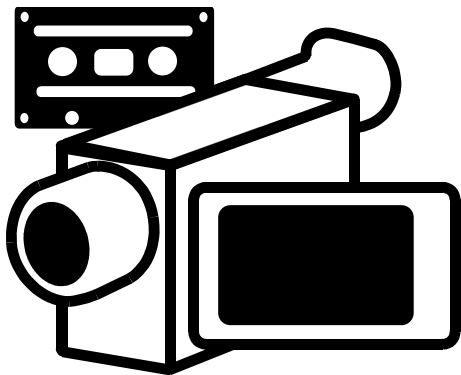
**Подготовка &
репетиция**



**1 пиеса
2 представления**



**1 Адаптирана
книга**



**Бележки,
доказателства,
документи**



Анализ на данните



Относно резултатите...



„Когато преждата свърши и прибрахме уморените куки, новите пуловери вече бяха стигнали до всички краища на града – със свой дизайн, фигури, форми и комбинации от сиво, зелено и оранжево“

(Енрикета Кристина, 2015 г.)

Манифест за многообразието

Одеяло на многообразието

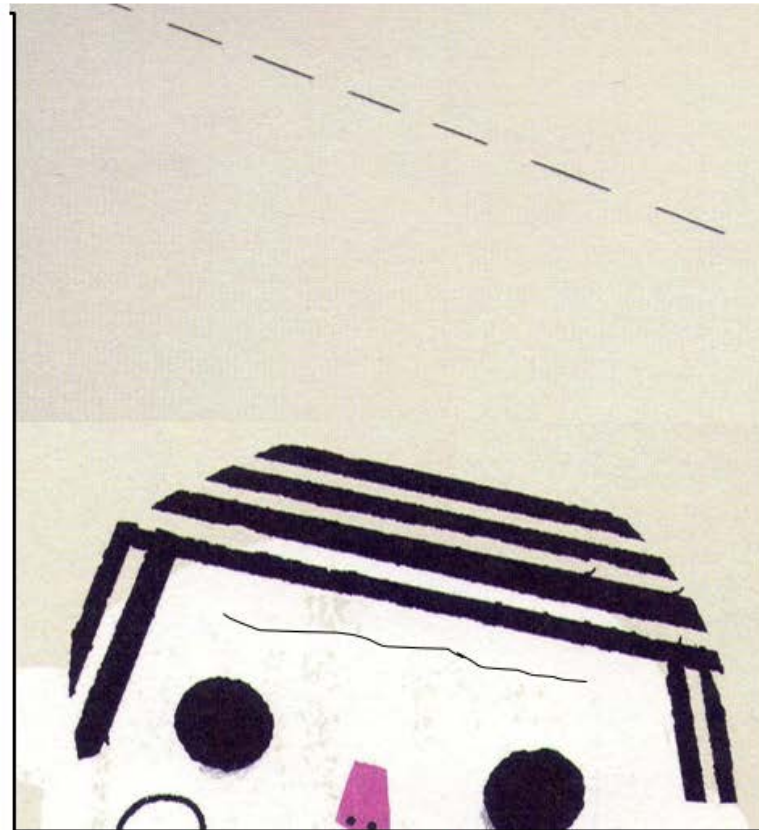


Адаптиран разказ



Com **3** **novelos** ...

... o **mundo** dá **muitas** **voltas** .



Quando o **pai** **ficou** **preocupado** ...

... **apareceu** uma **ruga** na **testa** .

Приобщаваща пиеса



ESPETÁCULO
"COM 3 NOVELOS"

COM



27 DE MAIO DE 2016
14H30

AUDITÓRIO DA EB Nº1 DA LOUSÃ

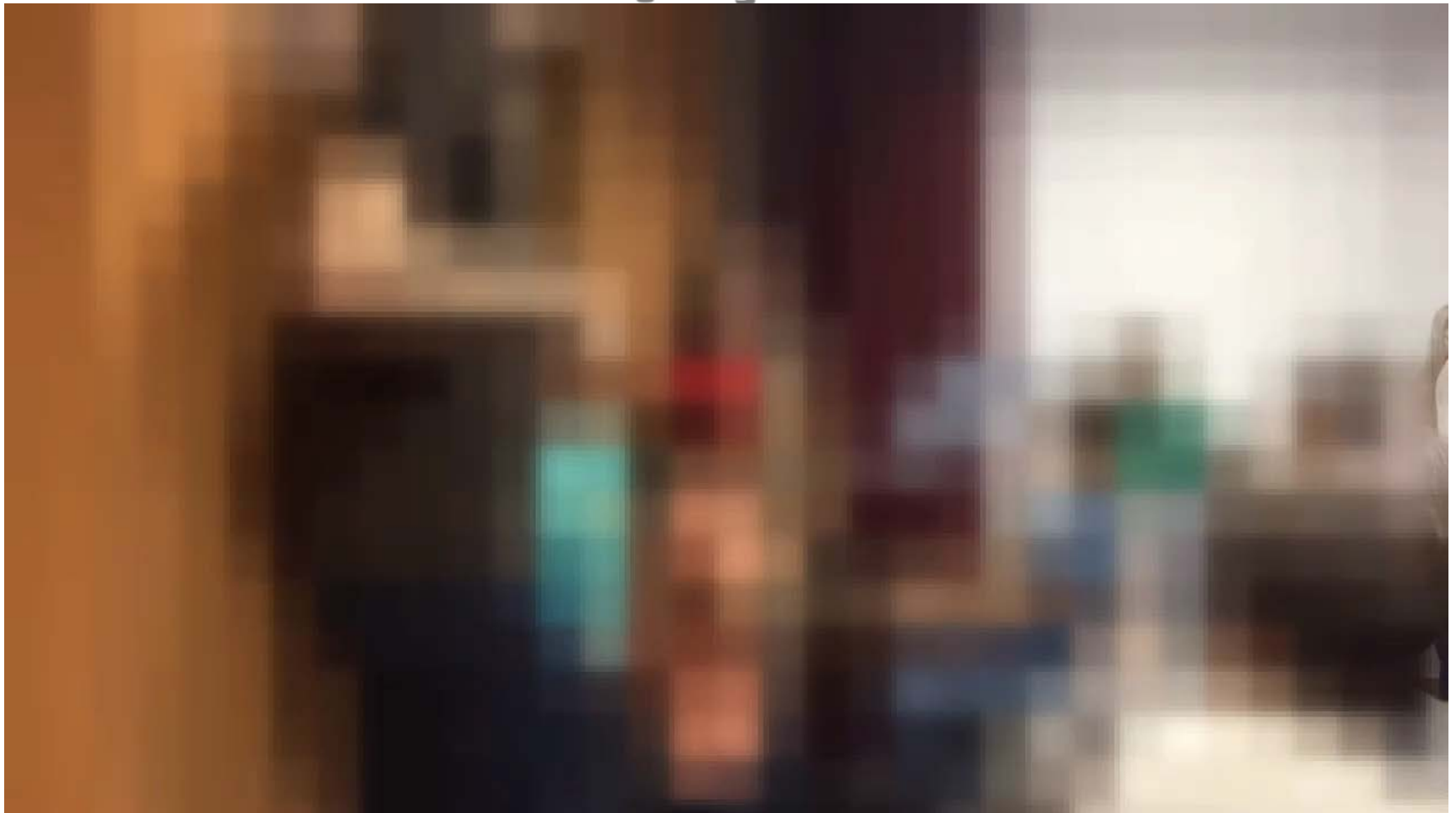


todos juntos podemos
ler

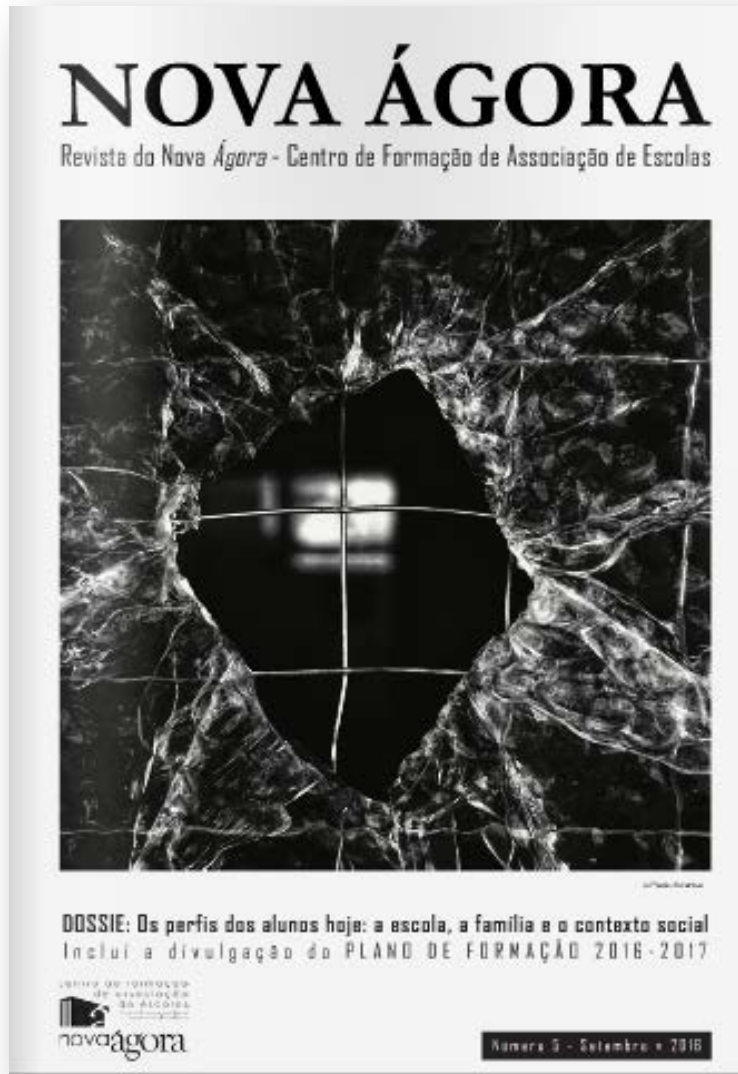
Projeto "Todos Juntos Podemos Ler" do
AEL



Приобщаващ концерт



Научна публикация



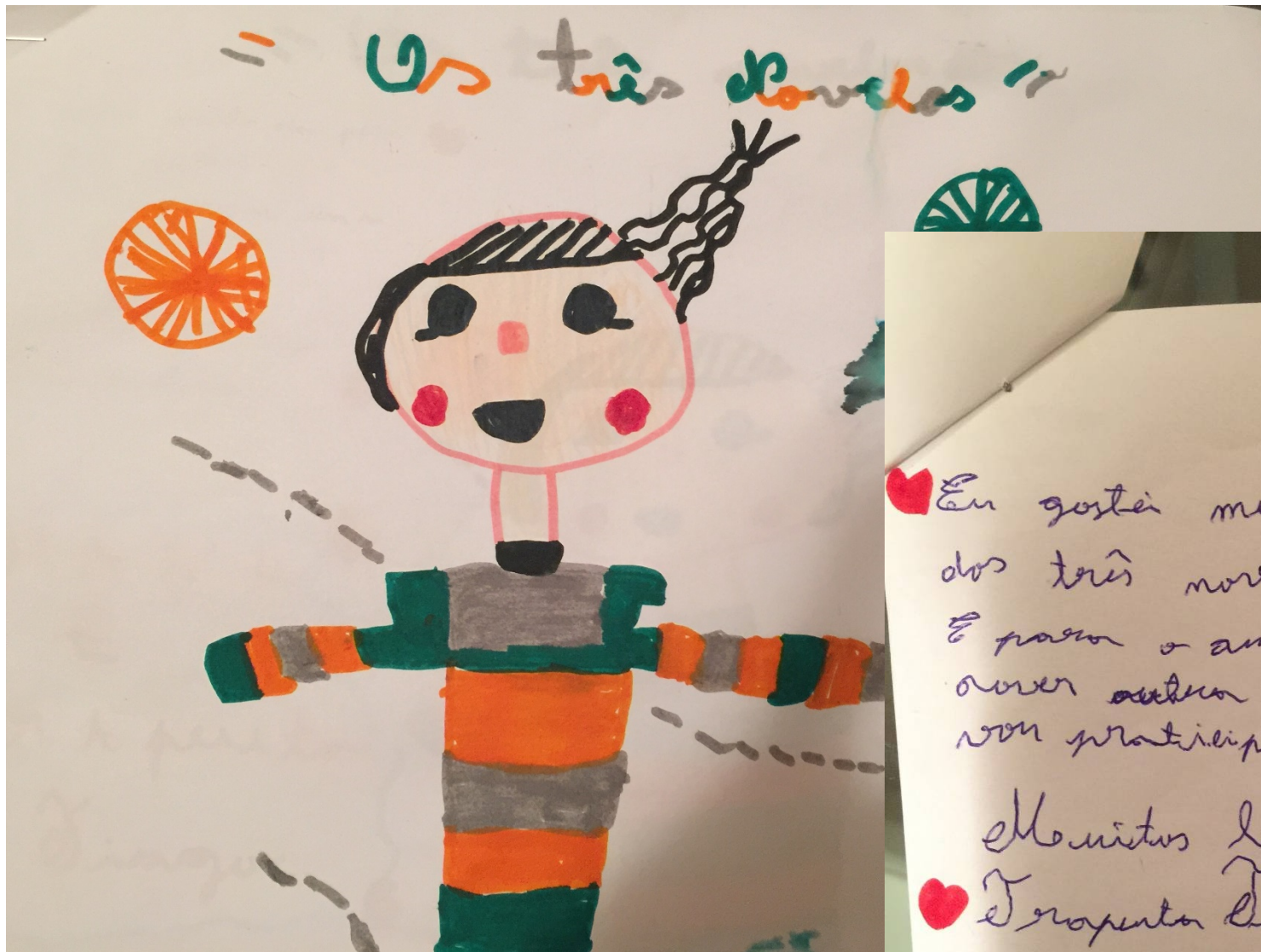
Индикатор	Резултат
№ организации, ангажирани в проекта	3
№ подкрепени благотворителни инициативи	4
№ мултимедийно шоу	2
№ участници в публиката	113
№ ученици без СОП, участвали в проекта	52
№ ученици без СОП, участвали в проекта	24
№ учители на ученици със СОП, участвали в проекта	7
№ общообразователни учители, участвали в проекта	8
№ помощни работници, участвали в проекта	10
№ професионалисти от CRI-ARCIL, участвали в проекта	11
№ ученици, участвали в одеялото на многообразието	---
№ визуализации/споделяния на „предизвикателството на многообразието“ във фейсбука на ARCIL	1200/26



- *Имаме един индикатор, който измерва...*

- *Искам да разкажа една история...*

(Дейвис & Дарт, 2005 г.)



|| 6

♥ Eu gostei muito da parte
dos três novelos -
É pra mim o amor que vem de
ouvir outra pessoa se
você participar.

Cominhos Leijinhos
Terapeuta Diago

♥ DIANA ♥





Относно бъдещето...



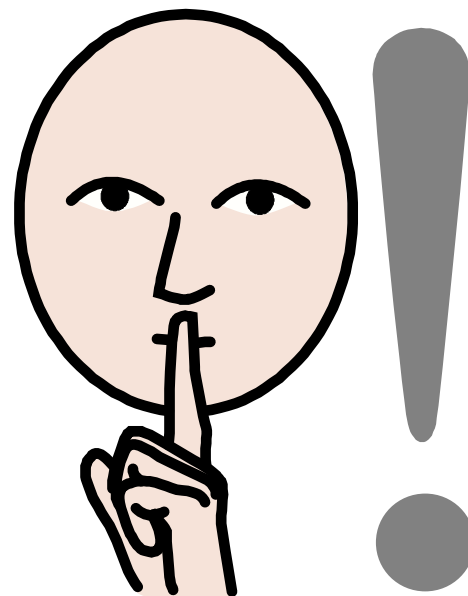
*„Ято гълъби пресече небето над площада,
челото на татко се отпусна и гънката там
изчезна, а мама обяви:*

Пролетта дойде!”

(Енрикета Кристина, 2015 г.)



Тайната...



Различие

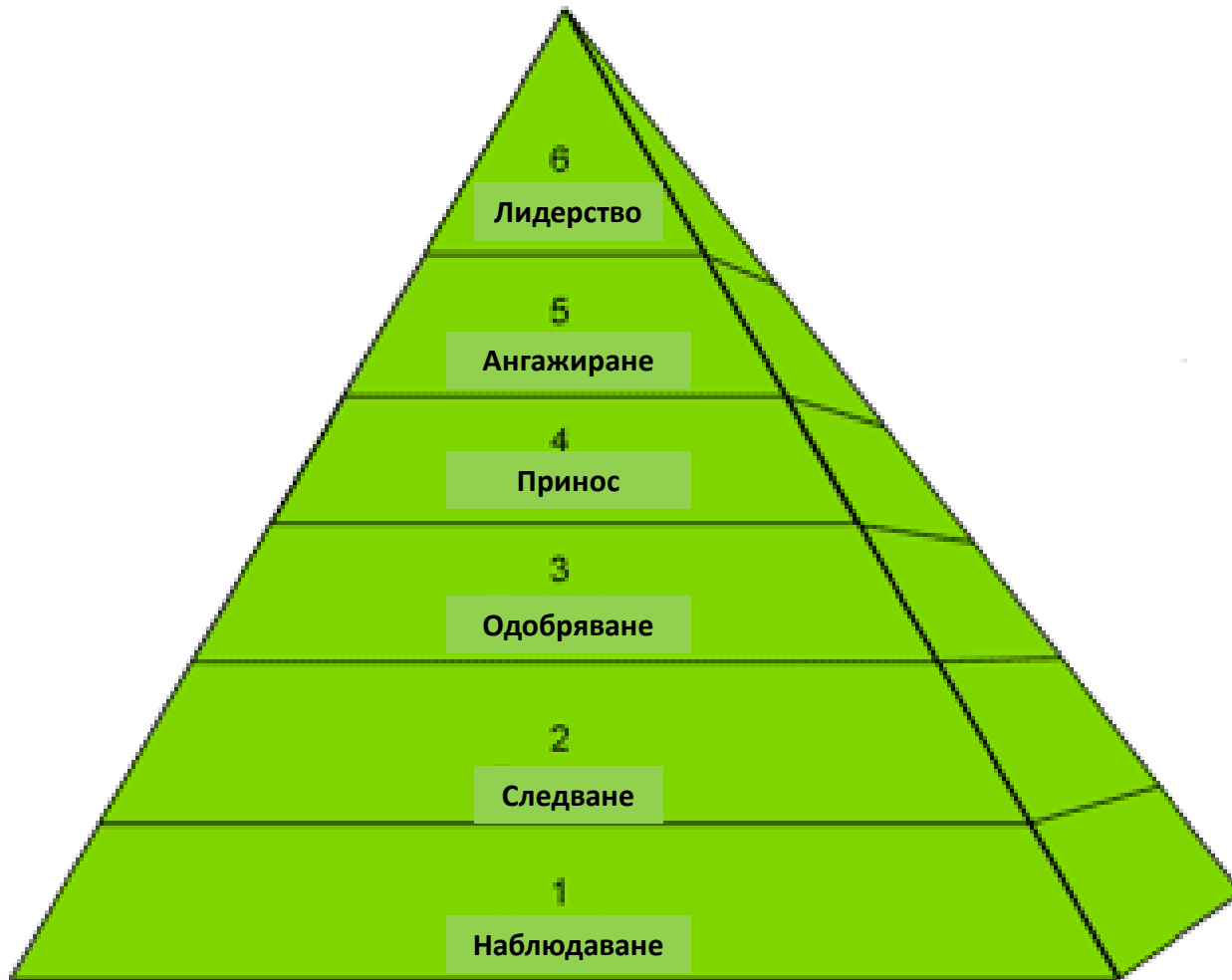
≠

разнообразие

Равенство

≠

справедливость





Приобщаващо образование в България

Годишна международна конференция

3 кълба презда...

Пример за успех в
приобщаването
Благодаря за вниманието!

joao.dias@arcil.org

joao.canossa.dias@clix.pt



София, 10 декември 2016 г.



Използвана литература:



Тони Бут & Мел Айнскоу (2011 г.), „Индекс за приобщаване - ръководство за управление на приобщаващите процеси в училище”, Бристъл, Център за изследване на приобщаващото образование.

Freire, S. (2008). Um olhar sobre a inclusão. *Revista de Educação*. 15, 5-20.

Decreto-Lei Nº 3/2008 – Diário da República, 1.ª Série – Nº 4 – 7 de Janeiro de 2008

Direção-Geral da Educação - Direção de Serviços de Educação Especial e de Apoios Socioeducativos. (2015). *Avaliação das políticas públicas – inclusão de alunos com necessidades educativas especiais: o caso dos centros de recursos para a inclusão*. Estoril: Editora CERCICA.



Използвана литература:



Ministério da Educação. (2008). *Educação especial. Manual de apoio à prática*. Lisboa: Direção-Geral de Inovação e de Desenvolvimento Curricular, Direção de Serviços de Educação Especial e do Apoio Sócio-Educativo. Acedido em 28 de junho, 2015, em http://www.inr.pt/bibliopac/diplomas/dl_3_2008.htm.

Cristina, H. (2015). *Com 3 novelas (o mundo dá muitas voltas)*. Carcavelos: Planeta Tangerina.

Davies, R. & Dart, J. (2005). *The 'Most Significant Change' (MSC) Technique. A Guide to Its Use*. Acedido a: 30 de setembro, 2015, em <http://www.mande.co.uk/docs/MSCGuide.pdf>

Р. Дейвис & Дарт (2005 г.), „Техника на най-значимата промяна. Насоки за ползването ѝ“